110196

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

6 январь, шанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 5 (1258)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 5 январь куни мамлакатимизга амалий ташриф буюрган Буюк Британия ташқи ишлар ва Ҳамдўстлик ишлари вазири Малкольм Рифкиндни қабул қилди.

Президент Ислом Каримов икки мамлакат ўртасидаги алоқалар ривожланиб бораётганидан мамнуният изҳор қилар экан, бу борада Буюк Британия ишбилармон доиралари, хусусан, Ўзбекистон бозорида муваффақиятли фаолият бошлаган «Барклайз банк», «Ротшильд энд санз» каби банклар, «Бат индастриз» ва бошқа компаниялар вакиллари муносиб ҳисса қўшаётганини таъкидлади. Ўзбекистон ва Буюк Британия ўртасида имзоланган ҳужжатлар бу алоқаларни янада ривожлантириш учун ҳуқуқий замин яратганини қайд этди.

Жаноб Малкольм Рифкинд самимий қабул учун миннатдорлик билдириб, Буюк Британия Ўзбекистон билан алоқаларни тараққий эттиришга алоҳида эътибор бераётганини айтди.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон-Буюк Британия ҳамкорлигини янада ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Бош вазири Ў. Султонов, ташқи ишлар вазири А. Комилов иштирок этди.

Учрашувда Буюк Британия ва Шимолий Ирландия Бирлашган Қироллигининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Барбара Логан Хей ҳозир бўлди.

(ЎзА).

Суратда: қабул пайти.
Р. НУРИДДИНОВ тасвирга олган.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА УЧРАШУВ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ўткир Султонов Буюк Британия ташқи ишлар ва Ҳамдўстлик ишлари вазири Малкольм Рифкинд билан учрашди.

Бош вазир Ўзбекистон билан Буюк Британия ўртасидаги алоқалар, жумладан, савдо-иқтисодий ҳамкорликнинг тобора ривожланиб бораётгани ҳар икки мамлакат манфаатларига тўла мос келишини қайд қилди.

Суҳбатда икки мамлакат ўртасидаги ўзаро алоқаларни ривожлантиришга доир масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Учрашувда Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, ташқи ишлар вазири А. Комилов ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

***

Шу куни Буюк Британия ташқи ишлар ва Ҳамдўстлик ишлари вазири Малкольм Рифкинд Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида Абдулазиз Комилов билан ҳам учрашди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВ ТУРКМАНИСТОНГА ТАШРИФ БУЮРАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзовнинг таклифига биноан 1996 йил 16 январда Туркманистонга амалий ташриф буюради.

Бўлажак ташриф чоғида икки мустақил давлат ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришни таъминлайдиган бир қанча давлатлараро ва ҳукуматлараро шартномалар ҳамда битимларни имзолаш назарда тутилган.

Бўлажак ташриф кўп асрлик тарихи, анъаналари ва маънавий қадриятлари муштарак икки мамлакат халқлари ўртасидаги дўстлик, қардошлик муносабатларини, ўзаро фойдали ҳамкорликни янада ривожлантиришда муҳим омил бўлади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Т. НАБИЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Қурилиш соҳаларидаги кўп йиллик фидокорона меҳнати ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол иштирок этаётгани учун Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси раиси Тўлаган Набиев Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 5 январь

ЮКСАЛИШ ОМИЛЛАРИ

Эзгу мақсад кишини буюк ишларга чоғловчи, сафарбар этувчи омил ҳисобланади. Шу билан бирга у умрларга бетакрор мазмун ҳам бахш этувчидир. Қутлуғ мақсаднинг яна бир хайрли томони шундаки, унга етишиш жараёнида ўзимиз ҳам маънавий жиҳатдан покланиб ва бойиб борамиз.

Азиз ватанимизнинг буюк келажагига мустаҳкам ишончимиз, уни рўёбга чиқариш борасидаги мақсад ва интилишимиз ана шунинг учун ҳам ғоят аҳамиятлидир. Зеро, у бутун бир халқ ҳаётига мазмун бериб, уни ягона яратувчи куч сифатида бирлаштириб турибди.

Тўғри, гоҳида айримларнинг шиддатли, иқтисодий ва ижтимоий ноқулайликлар, ўзгаришларга тўла даврдан нолиган пайтларига ҳам гувоҳ бўламиз. Бундай замондошларимиз фаровонликка дарҳол эришиб бўлмаслигини, у тинимсиз меҳнат натижасида қўлга киритилишини эсдан чиқармасликларини истардим. Қандай мураккаб бўлмасин, юртимиз озодликка эришган замонда яшаётганим, истиқлол юкини кўтариш бахти кўпчилик замондошларим қатори менга ҳам мушарраф бўлганидан мамнунман.

Она ватанимиз мустақил бўлганига эндигина тўрт йилдан ошди. Аммо, буюк тарих олдидаги шу қисқа даврда кўп ишларни қилишга улгурдик. Бу муддатда Ўзбекистон жаҳондаги 150 дан ортиқ давлатлар томонидан тан олинди, айни пайтда уларнинг аксарияти билан дипломатия муносабатлари ўрнатилган.

Мамлакатимиз пойтахтида ҳозирги кунда хорижий мамлакатлар ва халқаро ташкилотларнинг 30 дан зиёд элчихоналари, консулхоналари, ваколатхоналари фаолият кўрсатмоқда. Ўзбекистон ҳам қарийб шунча мамлакатда ўз элчихоналари, ваколатхоналарига эга. Бу рақамлар кишида чексиз ғурур уйғотади.

Президентимиз Ислом Каримов мамлакатимиз Олий Мажлисининг IV сессиясида босиб ўтилган йўлга баҳо берар эканлар, республикамизда улкан бунёдкорлик даври бўлганига эътибор қаратдилар. Дарҳақиқат, биз жамиятимизда тотувликни қарор топтириш, аҳолининг эҳтиёжманд қатламларини ижтимоий ҳимоялашга эътибор бериб, адолатли ҳуқуқий давлат барпо этиш, бозор муносабатларига ўтишда дастлабки муваффақиятларни қўлга киритдик. Халқимиз анъаналари, ўзига хосликларини ҳисобга олиб, узоқни кўзлаган ҳолда ислоҳотларни амалга оширишда босқичма-босқич йўлни танлаганимизни бу ютуқларнинг сабаблари сифатида қайд этиш мумкин. Ўтган йили мамлакатимизга расмий ташриф буюрган Украина Президенти Л. Кучма, Грузия Президенти Э. Шеварднадзе ва Россия Ҳукумати Раиси В. Черномирдин ва бошқа чет давлатлар ва ҳукуматлар раҳбарлари ҳам Ўзбекистон танлаган йўл тўғри эканини эътироф қилдилар.

Ўзбекистон раҳбарияти тутган сиёсий ва иқтисодий ислоҳотлар йўли халқаро ташкилотлар томонидан ҳам қўллаб-қувватланмоқда. Ўрни келганда Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни таъминлаш, экология муаммоларини бартараф этиш, миллий валюта қадрсизланиши, бюджет камомадининг ортишига йўл қўймаслик борасида амалга оширилаётган ибратли ишлар Ўзбекистоннинг БМТ, ЕХҲТ каби сиёсий, Халқаро валюта жамғармаси, Жаҳон банки каби молиявий ташкилотлар билан алоқалари мустаҳкамланишини таъминлаётганини таъкидлаш жоиз.

Президентимизнинг сессиядаги нутқида бошқарув тизимлари мустаҳкамлангани, талай қонунлар қабул қилингани, макроиқтисодий барқарорликка эришувимиз, янги йилда юксалиш учун мустаҳкам пойдевор қўйилгани ўтган йилда эришилган муҳим ютуқлар сифатида қайд этилди. Айниқса, маърузада муваффақиятларимизни мустаҳкамлашга даъват этилгани, ислоҳотларни чуқурлаштириш лозим бўлган соҳаларга алоҳида эътибор қаратилгани муҳим деб ўйлайман. Шу ўринда хорижий ҳамкорлар билан алоқаларни кучайтириш, шунингдек ҳиссадорлик, пайчилик муносабатларини кенг йўлга қўйиш ҳақидаги фикрларга тўхталиб ўтиш жоиз. Ўзаро фойдали ҳамкорлик ва мулкчиликнинг бу шакллари ривожланиши мамлакатимиз иқтисодиётининг янада юксалишига кўмаклашишига аминман.

Бугунги кунда хусусийлаштириш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш тобора кенг қулоч ёзиб боряпти. Куни кеча хусусийлаштирилиши тасаввурга сиғмайдиган соҳаларда бугун янгича мулк муносабатларига ўтилмоқда. Ўзим меҳнат қилаётган, истиқлол шарофати билан туғилган «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси фаолияти бунга бир мисол бўлади.

Хабарингиз бор, бугунги кунда авиакомпаниямиз самолётлари 20 га яқин халқаро йўналишларда қатнаб, йўловчилар, ишбилармонлар жонига оро киряпти. Яъники, мамлакатимизнинг халқаро алоқалари ривожланишига кўмаклашяпти. Шуниси қувончлики, миллий авиакомпаниямиз жаҳондаги кучли авиакомпаниялар орасида ўзига муносиб ўрин топа олди. Йўловчилар, сайёҳларга ўз хизматини манзур қила билди. Бунда давлатимиз кўрсатаётган ёрдам муҳим ўрин тутганини қайд этиш лозим. Хусусан, ютуқларимизни мустаҳкамлаш учун миллий кадрлар тайёрлаш зарурлиги хусусида ҳукуматимиз томонидан кўрсатилган ғамхўрликни алоҳида таъкидламоқчиман. Эндиликда пойтахтимизда авиаторлар тайёрловчи махсус институт фаолият кўрсатяпти. «А — 310», «Боинг» русумидаги янги самолётлар авиакомпаниямиз самолётлари сафини кенгайтиряпти. Бу йўловчиларга кўрсатилаётган хизмат сифатини янада яхшилаш имконини бермоқда.

Бир кеча-кундузда 40 дан зиёд чет эл самолётлари ўз йўналишларини амалга ошираётиб мамлакатимиз ҳудудидан учиб ўтишини кўпчилик юртдошларимиз билмасалар керак. Уларнинг хавфсизлигини таъминлаш мақсадида Франциянинг «Томпсон» фирмаси билан ҳамкорлик қиляпмиз. Германиялик ҳамкорлар билан Тошкент аэропортини таъмирлашга келишганимиз япониялик сармоядорларда Самарқанд ва Бухоро аэропортларини таъмирлашга ҳисса қўшишга рағбат уйғотди. Кўриниб турибдики, авиакомпаниямизда бутун мамлакатимиздаги каби бунёдкорлик ишлари олиб борилаяпти. Ишларимизни янада яхшилаш мақсадида миллий авиакомпаниямизни холдинг компаниясига айлантиришни режалаштираяпмиз. Бу, Президентимиз сессиядаги нутқларига таъкидлаганларидек, мулкчилик муносабатларини ўзгартириш, авиакомпаниямизга сармоялар жалб этиш деганидир. Шундай иш услуби ишчилар, ходимлар, учувчилар манфаатдорлигини оширибгина қолмай, охир оқибатда йўловчиларга хизмат кўрсатишни жаҳон талаблари даражасига кўтаришга имкон яратади.

Сўзимни эзгу мақсад ҳақидаги фикрдан бошлаган эдим. Унга етиш учун интилиш, меҳнат қилиш зарур, албатта. Буюк давлат яратишни орзу қилган эканмиз, унга етмоқ йўлида барчамиз баҳамжиҳат меҳнат қилишимиз ғоят муҳим.

Шаҳриёр РЎЗИМУРОДОВ,
«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси бош директори ўринбосари, Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги давлат ва жамият қурилиши академияси тингловчиси.

(ЎзА)

БОШГИДРОМЕТ ВА БУЮК БРИТАНИЯ ЭЛЧИХОНАСИГА ТАШРИФ

Буюк Британия ташқи ишлар ва Ҳамдўстлик ишлари вазири Малкольм Рифкинд Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги гидрометеорология бош бошқармасига ташриф буюрди.

1995 йилнинг кузида Буюк Британия ҳукумати Жаҳон банкининг Орол муаммосини бартараф этиш дастурини амалга ошириш учун Бошгидрометга минтақамиз экология иқлими вазиятини ўрганишда қўлланиладиган бир қанча замонавий асбоб-ускуналарни етказиб берган эди. Меҳмонлар ана шу асбоб-ускуналарнинг ишлаши ва улар ёрдамида олинаётган илк маълумотлар билан қизиқдилар. Шу билан бирга бошгидрометнинг айни пайтдаги фаолияти билан яқиндан танишдилар. Бу соҳада икки мамлакат мутахассислари ҳамкорлигини ривожлантириш тўғрисида фикрлашдилар.

Малкольм Рифкинд Буюк Британия ва Шимолий Ирландия Бирлашган Қироллигининг Тошкентдаги элчихонасига ҳам борди.

Бу ерда Ўзбекистон Республикаси гиёҳванд моддаларни назорат қилиш давлат комиссиясига гиёҳванд моддаларни аниқлашда қўлланадиган замонавий мосламани топшириш маросими бўлиб ўтди. Буюк Британия ҳукуматининг бу ҳадясини М. Рифкинд топширди. Буюк Британия ташқи ишлар вазири гиёҳвандликка қарши кураш борасида мамлакатимизда амалга оширилаётган ишларга юқори баҳо берди.

Учрашувларда Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А. Комилов иштирок этди.

(ЎзА).

МУКОФОТ ВА СОВҒАЛАР ТОПШИРИЛДИ

Жиззах вилояти ҳокимлигида Ўзбекистон Президенти фармонига биноан республикамиз мустақиллигининг 4 йиллиги муносабати билан орден ва медалларга сазовор бўлган бир гуруҳ фуқароларга мазкур мукофотларни топшириш маросими бўлди. Мукофотларни вилоят ҳокими А. Тошкенбоев топширди.

Шунингдек, вилоятдаги бир нечта боғча ва меҳрибонлик уйларида тарбияланаётган болаларга республика Президенти номидан янги йил совғалари топширилди.

(ЎзА).

ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1996 йил 5 январда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган банклари иштирок этди.

Сотув ҳажми 17,10 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати —35,50 сўм даражасида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1996 йил 6 январдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	**26,31**
1 Австрия шиллинги	**3,48**
1 Англия фунт стерлинги	**55,34**
10 Бельгия франки	**11,97**
1 Голландия гульдени	**21,94**
10 Греция драхми	**1,50**
1 Дания кронаси	**6,35**
1 АҚШ доллари	**35,50**
1 Миср фунти	**10,45**
1 Ирландия фунти	**56,55**
1 Исландия кронаси	**0,54**
10 Испания песети	**2,92**
100 Италия лираси	**2,25**
1 Канада доллари	**26,18**
1 Кувайт динори	**118,55**
100 Ливан фунти	**2,23**
1 Германия маркаси	**24,57**
1 Норвегия кронаси	**5,57**
10 Португалия эскудоси	**2,36**
1 Сингапур доллари	**25,90**
1000 Туркия лираси	**0,60**
1 Финляндия маркаси	**8,16**
1 Франция франки	**7,19**
1 Швеция кронаси	**5,38**
1 Швейцария франки	**30,50**
1 ЭКЮ	**45,37**
10 Япония иенаси	**3,39**
1000 Россия рубли	**7,62**
1 Эстония кронаси	**3,09**
1000 Украина карбованеци	**0,20**
1 Латвия лати	**65,86**
1 Литва лити	**8,88**
1 Қозоғистон тенгеси	**0,56**
1 Молдова лейи	**7,86**
1000 Беларусь рубли	**3,09**

*) — Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш шахобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайдилар. Валютани аҳолидан харид қилишда воситачилик ҳақи олинмайди.

ДАРДИМИЗ БИР, ТАШВИШИМИЗ БИР

Қирғиз халқининг буюк эпоси «Манас»да таъкидланишича, Буюк Турон элининг суви-сувига туташ, келиб чиқиши бир хил. Дарвоқе, азалдан-да ота-боболаримиз қўшни қондош халқларнинг бир тану бир жон эканлиги ҳақида қўшиқлар битганлар. достонлар ёзганлар. Шу боисдир, яқинда дунёдаги энг катта асар «Манас»нинг минг йиллигини қирғизлар қаторида ўзбеклар, туркманлар, қозоқлар, умуман жаҳон аҳли қизғин нишонлади.

Ўтган йили эса қирғизларнинг мард аёли — момомиз Қурбонхон Додҳоннинг 180 йиллик юбилейи катта тўйга айланиб кетганди. Демоқчимизки, биз тўйларимиз ҳам дарду ташвишларимиз ҳам бир халқмиз.

Мустақиллик қирғизлар учун ҳам манглайдаги қуёш бўлиб порлади. Тарк этаётган қадриятлар қайтиб келди. Халқнинг минг йиллик эзгу армонлари ушалмоқда. Узоққа бормайлик, Олтин водийнинг гўзал шаҳарлари, Ўш, Жалолобод, Ўзганнинг бугунги қиёфасини кўриб, дилингиз яшнайди. Миллий услубда қурилган иншоотлар, олийгоҳлар, дам олиш масканлари, савдо расталари ҳавасингизни келтиради. Қуёш нурида жиловланиб, ҳайратингизни ошираётган «Султоним» мақбараси миноралари кўриб, хаёл сизни мозийга етаклайди.

Тарихчиларнинг қайд этишича, Турон юртининг қадимий шаҳри Ўзган Буюк Ипак йўлида жойлашган бўлиб, қадимда уни Антиохио деб

атаганлар. Кейинчалик у Фарғонанинг энг йирик шаҳарларидан бирига айланди. Ўзган 11-асрнинг иккинчи ярмидан то 13-аср бошларигача Фарғонанинг пойтахти бўлиб келганлиги бежиз эмас. Айни кунларда ҳам кўҳна шаҳар таъбир жоиз бўлса, Қирғизистоннинг жавоҳири. Тиллодек товланаётган гуручлар, аёллар меҳридан пайдо бўлаётган гиламлар, ғоятда гўзал кулолчилик буюмлари, Ангор эчкилари жунидан тўқилаётган турли-туман буюмлар... эҳе, қайси бирини айтасиз.

Шаҳарда «Турон» тарихий-маданий маънавий маркази ишлаб турибди. Марказ мутасаддилари халқимиз ҳаётидаги ўзгаришлар, янгиликлар билан ватандошларимизни хабардор қилишяпти. Байрамлар, қутлуғ кунларни кўтаринкилик билан нишонлаяптилар. Истеъдодли ёшлар Матлуба Мусабоева, Дилором Содиқова, Илҳомжон Матқосимов, Муҳаммадрасул Абақжонов, Нўъмонжон Ортиқовлар марказ атрофига уюшган. Яқинда уларнинг саъй-ҳаракати билан Ўзган шаҳри тарихида илк бор ўзбек тилида «Ўзганнома» рўзномаси чиқа бошлади. Биз қирғиз тилида чоп этиладиган «Ўзган нури» газетасининг муҳаррири, иқтидорли ёзувчи, Жарқиной Темирбоева билан суҳбатда бўлдик. Таъкидлаб ўтиш лозимки, ёзувчининг ўнлаб асарлари Ўш, Бишкек ва кўплаб хорижий мамлакатларда нашр қилинган.

— Дўстликдан буюкроқ, қудратлироқ нарса йўқ дунёда, — гап бошлади Жарқиной. — Ислом Каримовнинг ташаббуси билан «Туркистон — умумий уйимиз» саъй-ҳаракатининг бошланганлиги ҳаммамизни қувонтирди. Ахир, иқтисодий қийинчиликлар биргина Қирғизистон ёки Ўзбекистонда эмас, мустақилликка қадам қўйган барча мамлакатларда ҳам юз бераяпти. Уни енгиб ўтиш учун қўлни-қўлга беришимиз керак. Биз Алпомиш, Манаснинг болаларимиз. Боболаримиз ақлу-заковати, жасорати билан дунёни лол қолдиргани тарихий ҳақиқат...

Яширишнинг ҳожати йўқ, иқтисодий алоқаларнинг издан чиқиши биродарларимизга ҳам қийинчилик туғдиряпти. Саноат корхоналарида, умуман, ишлаб чиқаришда етишмовчилик юз беряпти, қолаверса, Олой яйловлари ҳувиллаб қоляпти. Пайдо бўлаётган муаммоларни эса фақатгина ҳамжиҳатлик билан ҳал этиш мумкин.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

АРХИТЕКТУРА ВА ШАҲАРСОЗЛИК ТЎҒРИСИДА

I БОБ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг архитектура ва шаҳарсозлик тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Архитектура ва шаҳарсозлик соҳасидаги муносабатлар ушбу Қонун ва бошқа қонунлар билан тартибга солинади.

Қорақалпоғистон Республикасида архитектура ва шаҳарсозлик соҳасидаги муносабатлар Қорақалпоғистон Республикасининг қонун ҳужжатлари билан ҳам тартибга солинади.

2-модда. Архитектура ва шаҳарсозлик соҳасидаги ҳуқуқий муносабатларнинг мавзуи

Архитектура ва шаҳарсозлик соҳасидаги ҳуқуқий муносабатларнинг мавзуи:

аҳолини жойлаштиришни ҳудудий ташкил этиш, ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш, шаҳарлар, аҳоли яшайдиган бошқа манзилгоҳларни ҳамда уларнинг ижтимоий, муҳандислик ва транспорт инфраструктураларини атроф-муҳитнинг ҳолатини ҳисобга олган ҳолда барқарор ривожлантириш;

аҳоли пунктларини, уларнинг тизимлари, функционал зоналари ва ҳудудларини режалаш, қуриш ҳамда қайта қуриш, тарихий-маданий меросни, қўриқланадиган зоналарни, шаҳарсозлик, архитектура, монументал санъат ёдгорликларини, табиий-ландшафт мажмуилари ва шаҳарсозлик жиҳатидан аҳамиятли бошқа ҳудудларни сақлаш, қайта тиклаш ва муҳофаза қилиш;

ишлаб чиқариш объекти бинолари, уй-жойлар ва фуқаролик ҳамда қишлоқ хўжалик аҳамиятидаги бинолар қурилишини лойиҳалаш ва муҳандислик-техник изланишларини олиб бориш учун лицензиялар бериш;

лойиҳалаш-қидирув, қурилиш ишларининг сифати, бинокорлик материалларининг ишлаб чиқарилиши, архитектура-шаҳарсозлик ечимларининг рўёбга чиқарилиши устидан архитектура-қурилиш назоратини амалга ошириш;

нормалар, қоидалар, стандартларни ишлаб чиқиш ва илмий тадқиқотлар ўтказиш;

ҳудудларни хавфли табиий ва техноген жараёнлардан ҳимоялаш;

архитектура ва шаҳарсозлик воситалари асосида яшаш муҳитини яратиш ҳамда уни ўзгартириш билан боғлиқ бошқа фаолиятдан иборатдир.

3-модда. Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг асосий тамойиллари

Архитектура-шаҳарсозлик фаолияти қуйидаги тамойиллар асосида амалга оширилади:

инсоннинг яшаш муҳитини минтақавий, миллий, табиий-иқлимий ва бошқа хусусиятларни, экологик, техник, санитария-гигиеник ва эстетик талабларни ҳисобга олган ҳолда ўзгартириш;

фуқароларнинг ва архитектура-шаҳарсозлик фаолияти бошқа субъектларининг манфаатларини ҳисобга олиш ҳамда ҳуқуқларига риоя этиш, қарорлар қабул қилишда ошкоралик ва жамоатчилик фикрини ҳисобга олиш;

аҳоли пунктини, ҳудудни ижтимоий ва макон жиҳатидан яхлит ҳолда ривожлантириш манфаатларининг устуворлиги;

ҳудудий ва бошқа архитектура-шаҳарсозлик ресурсларидан оқилона фойдаланиш, аҳолини хавфли техноген ва геологик жараёнлар, бошқа табиий офатлар эҳтимол тутилган юз беришидан ҳимоя қилиш ва бундай фалокатлар келтирадиган зарарни камайтириш;

архитектура-шаҳарсозликка оид қимматли меросни асраш, архитектура ва шаҳарсозликда миллий ҳамда маданий анъаналарни ривожлантириш.

4-модда. Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг объектлари

Қуйидагилар:

Ўзбекистон Республикасининг, Қорақалпоғистон Республикасининг, вилоятларнинг, аҳоли пунктларининг ҳудуди, уларнинг тизимлари ва қисмлари;

умумреспублика ва минтақавий аҳоли жойлашуви тизимлари, ер участкалари, бинолар ва иншоотлар, ҳудудий-ишлаб чиқариш, шаҳарсозлик ва ландшафт мажмуилари, табиатни муҳофаза қилиш ва саноат рекреация зоналари, архитектура-шаҳарсозлик, археология ёдгорликлари ва уларнинг қўриқланадиган зоналари, муҳандислик-транспорт коммуникацияларининг сувдаги ва қуруқликдаги ҳудудлари архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг объектларидир.

5-модда. Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг субъектлари

Давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан чет эллик юридик ва жисмоний шахслар архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг субъектларидир.

Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг субъектлари:

буюртмачилар (инвесторлар);

архитектура-шаҳарсозлик, қурилиш лойиҳаларини ишлаб чиқувчилар;

объектларни қуриш (қайта қуриш, таъмирлаш ва ободонлаштириш) бўйича пудратчилар;

архитектура-шаҳарсозлик фаолияти объектларидан фойдаланувчилар сифатида иш кўришлари мумкин.

II БОБ. ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ВА БОШҚАРУВ ОРГАНЛАРИНИНГ АРХИТЕКТУРА ВА ШАҲАРСОЗЛИК СОҲАСИДАГИ ВАКОЛАТЛАРИ

6-модда. Архитектура ва шаҳарсозлик бўйича давлат бошқарув органлари

Қуйидагилар:

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси (бундан буён матнда «Ўздавархитектқурилиш» деб юритилади);

вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар архитектура ва шаҳарсозлик бош бошқармалари;

туманлар (шаҳарлар) архитектура ва шаҳарсозлик бўлимлари (бошқармалари) архитектура ва шаҳарсозлик бўйича давлат бошқарув органларидир.

Вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар архитектура ва шаҳарсозлик бош бошқармаларига, туманлар (шаҳарлар) архитектура ва шаҳарсозлик бўлимларига (бошқармаларига) бош архитекторлар раҳбарлик қиладилар.

Архитектура ва шаҳарсозлик бўйича давлат бошқарув органлари ўз ваколатларини ушбу Қонуннинг 3-моддасида баён этилган архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг асосий тамойилларига асосланган ҳолда амалга оширади.

Вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг, туманларнинг (шаҳарларнинг) архитектура ва шаҳарсозлик бўйича давлат бошқарув органлари ўз ваколатларига кирадиган масалаларда тегишли ҳокимларга ва юқори турувчи органларга бўйсунадилар.

7-модда. Вазирлар Маҳкамасининг архитектура ва шаҳарсозлик соҳасидаги ваколатлари

Архитектура ва шаҳарсозлик соҳасида Вазирлар Маҳкамаси тасарруфига:

комплекс давлат дастурларини тасдиқлаш ва уларнинг рўёбга чиқарилишига кўмаклашиш;

умумдавлат ёки минтақалараро аҳамиятга молик архитектура-шаҳарсозлик ва лойиҳа ҳужжатларининг асосий қоидаларини тасдиқлаш;

давлатлараро дастурлар рўёбга чиқарилишида қатнашиш;

архитектура ва шаҳарсозлик бўйича ҳукуматлараро шартномалар ҳамда битимлар тузиш;

лойиҳа-тадқиқот ҳужжатларининг давлат экспертизасини ташкил этиш ва ўтказиш ҳамда лицензия бериш тартибини белгилаш;

давлат шаҳарсозлик кадастрини юритиш тартибини, архитектура ва шаҳарсозлик бўйича давлат бошқарув органларининг ташкилий тузилишини, ваколатларини белгилаш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа масалаларни ҳал этиш киради.

8-модда. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг архитектура ва шаҳарсозлик соҳасидаги ваколатлари

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари тасарруфига:

ўзига қарашли ҳудудларда архитектура-шаҳарсозлик фаолиятига даҳлдор масалаларни ҳал этиш;

чегарадош аҳоли пунктлари ҳамда ҳудудларнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда дастурлар, режалар, лойиҳалар ва илмий тадқиқотларни ишлаб чиқиш, тасдиқлаш ва рўёбга чиқариш;

ўзига қарашли ҳудудда жойлашган шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларини лойиҳа-режалаш ҳужжатлари билан таъминлаш;

аҳолини оқилона жойлаштириш, ҳудудни ташкил этиш, транспорт тизимлари, ижтимоий ва муҳандислик инфраструктураларини ривожлантириш масалаларини ҳал этиш;

архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларининг лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва муҳокама қилишда фуқароларнинг иштирокини таъминлаш;

маҳаллий давлат ҳокимияти органлари объектларининг лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқиш ҳамда бундай объектларни қуриш бўйича буюртмачи вазифасини бажариш, уларни маблағ билан таъминлаш;

агар ушбу Қонун талабларига, тасдиқланган архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатлари ва аҳоли пунктини қуриш қоидаларига мувофиқ бўлмаса, қурилишнинг барча турларини ман этиш, тўхтатиб туриш ёки чеклаб қўйиш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа масалаларни ҳал этиш киради.

9-модда. Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг ваколати

«Ўздавархитектқурилиш» архитектура ва шаҳарсозлик соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга оширувчи махсус ваколат берилган давлат бошқарув органидир.

«Ўздавархитектқурилиш»нинг ваколати унинг Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган Низомида белгилаб қўйилади.

«Ўздавархитектқурилиш»нинг ўз ваколати доирасида қабул қилган қарорлари барча вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар, жамоат бирлашмалари, шунингдек юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан чет эллик юридик ва жисмоний шахслар учун мажбурийдир.

10-модда. Вилоятлар ва Тошкент шаҳар, туманлар (шаҳарлар) архитектура ва шаҳарсозлик бош бошқармаларининг, бўлимларининг (бошқармаларининг) ваколати

Вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар архитектура ва шаҳарсозлик бош бошқармаларининг ваколати, Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган намунавий низомга мувофиқ, «Ўздавархитектқурилиш» маҳаллий давлат ҳокимияти органлари билан келишган ҳолда тасдиқлайдиган низомлар билан белгиланади.

Туманлар (шаҳарлар) архитектура ва шаҳарсозлик бўлимларининг (бошқармаларининг) ваколати, Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган намунавий низомга мувофиқ вилоятлар ва Тошкент шаҳар архитектура ва шаҳарсозлик бош бошқармалари маҳаллий давлат ҳокимияти органлари билан келишган ҳолда тасдиқлайдиган низомлар билан белгиланади.

Архитектура ва шаҳарсозлик бош бошқармаларининг, бўлимларининг (бошқармаларининг) ўзларига берилган ваколат доирасида қабул қилган қарорлари уларга қарашли ҳудудда корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, шунингдек юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан чет эллик юридик ва жисмоний шахслар учун мажбурийдир.

III БОБ. АРХИТЕКТУРА-ШАҲАРСОЗЛИК ФАОЛИЯТИ СУБЪЕКТЛАРИНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА БУРЧЛАРИ

11-модда. Архитектура-шаҳарсозлик фаолияти субъектларининг ҳуқуқлари

Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг субъектлари:

архитектура-шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш вақтида аҳоли пунктларини, уларнинг тизимлари ва ҳудудларини ўз фаолиятларига таъсир кўрсатиши мумкин бўлган тарзда режалаш, қуриш ҳамда қайта қуришга доир қарорлар тайёрланиши ва қабул қилиниши ҳақида, шунингдек яшаш муҳитининг экологик ва санитария-гигиена ҳолати тўғрисида ҳокимиятнинг маҳаллий вакиллик ҳамда ижроия органларидан ахборот олиш;

мансабдор, юридик ва жисмоний шахсларнинг архитектура-шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги ўз ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларини чеклаб қўядиган хатти-ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқига эгадирлар.

12-модда. Архитектура-шаҳарсозлик фаолияти субъектларининг бурчлари

Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг субъектлари:

ушбу Қонун ва архитектура-шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги бошқа норматив ҳужжатларнинг талабларига риоя этишлари;

тарихий ва маданий бойликларга, архитектура ёдгорликларига, табиий ва сунъий ландшафтларга зарар етказмасликлари, аҳолининг яшаш муҳити сифатини ёмонлаштирадиган, архитектура-шаҳарсозлик фаолияти бошқа субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини чеклаб қўядиган хатти-ҳаракатларга йўл қўймасликлари;

ўзларига мулк қилиб берилган, эгалик қилиш ёки фойдаланиш учун берилган ер участкаларидан белгиланган мақсадда архитектура-шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги норматив ҳужжатларга, мазкур ҳудудни режалаш ва қуриш шарт-шароитларига зид бўлмаган доирада фойдаланишлари;

архитектура-шаҳарсозлик фаолияти бўйича давлат бошқарув органларининг кўрсатмалари ва буйруқ-фармойишларини бажаришлари шарт.

13-модда. Буюртмачиларнинг архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш ҳамда рўёбга чиқариш борасидаги ҳуқуқлари ва бурчлари

Давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан чет эллик юридик ва жисмоний шахслар архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш ҳамда рўёбга чиқариш бўйича буюртмачилар бўлишлари мумкин.

Буюртмачилар:

архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчини, объектлар ва иморатлар мажмуиларини қуриш учун пудратчини эркин танлаш;

ишлаб чиқувчи лойиҳа ҳужжатларини тайёрлаши учун бевосита ёки воситачи орқали буюртма бериш;

лойиҳа ҳужжатларини тайёрлаш учун ва қурилишни олиб бориш учун шартномалар тузиш ҳамда олдиндан келишилган шартларга мувофиқ уларни бекор қилиш;

қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳаракатларни амалга ошириш ҳуқуқига эгадир.

Буюртмачилар:

ушбу Қонун ҳамда архитектура ва шаҳарсозликка оид бошқа қонунларнинг талабларига риоя этишлари;

лойиҳалаштиришнинг бориши устидан назоратни амалга оширишлари ва лойиҳа ҳужжатлари белгиланган тартибда экспертиза қилинишини таъминлашлари;

қурилиш сифати устидан назоратни амалга оширишлари ва архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатлари рўёбга чиқарилиши юзасидан муаллифлик назорати олиб борилишини таъминлашлари шарт.

14-модда. Архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчиларнинг ҳуқуқлари ва бурчлари

Республика ҳудудида архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш ҳуқуқини берувчи тегишли лицензияга эга бўлган юридик ва жисмоний шахслар архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчилар бўлишлари мумкин.

Архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчилар:

буюртмачилар ҳамда архитектура ва шаҳарсозлик бўйича давлат бошқарув органлари билан келишилган ҳолда, белгиланган тартиб доирасида ишлаб чиқиладиган ҳужжатларнинг таркиби ва ҳажмини белгилаш;

буюртма олиш учун танловларда қатнашиш;

қабул қилинган лойиҳа ечимларининг бажарилиши устидан муаллифлик назоратини амалга ошириш;

қурилиш, монтаж қилиш ишлари ва махсус ишлар тасдиқланган лойиҳа ҳужжатларини, норматив талабларни бузган ҳолда ва одамлар ҳаёти ҳамда соғлиғига, тарихий ва маданий бойликларга, шу жумладан архитектура ва шаҳарсозлик ёдгорликларига, табиий ландшафтларга зарар етказишга ва уларнинг йўқолиб кетишига хавф туғдирадиган, шунингдек юридик ва жисмоний шахсларнинг мулкига, ҳуқуқлари ҳамда манфаатларига, давлат манфаатларига зарар етказадиган тарзда бажарилгани тақдирда, бундай ишларни тўхтатиб қўйиш ёки тўхтатиб туриш;

зарурат бўлган тақдирда архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларига белгиланган тартибда ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳуқуқига эгадирлар.

Архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчилар ушбу Қонун ҳамда архитектура ва шаҳарсозлик соҳасидаги бошқа қонунларнинг талабларига риоя этишлари шарт.

15-модда. Пудратчиларнинг архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини рўёбга чиқаришдаги ҳуқуқлари ва бурчлари

Қурилиш учун лойиҳалаш ва муҳандислик-техник изланиш ишларини олиб бориш, қурилиш, монтаж қилиш ишлари ва бошқа махсус ишлар бажариш ҳуқуқини берувчи тегишли лицензиялари бўлган юридик ва жисмоний шахслар пудратчи бўлишлари мумкин.

Пудратчилар:

буюртмачилар, лойиҳалаш ва илмий-тадқиқот институтлари, лойиҳа муаллифи билан биргаликда бинолар ва иншоотларнинг янги конструктив ечимларини ишлаб чиқишда иштирок этиш;

лойиҳа муаллифи, архитектура ва шаҳарсозлик бўйича давлат бошқарув органлари ҳамда буюртмачи билан келишувга биноан лойиҳа ҳужжатларига уларнинг архитектуравий-бадиий қиёфаси ва конструктив ечимига путур етказмаган ҳолда, техник-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилайдиган ўзгартишлар киритиш;

лойиҳа муаллифидан зарур техникавий маслаҳатлар олиш;

қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳаракатларни амалга ошириш ҳуқуқига эгадир.

Пудратчилар турар жой, жамоат, ишлаб чиқариш бинолари ва иншоотлари қурилишни, муҳандислик коммуникациялари ва иншоотлари қурилишини, ободонлаштиришни тасдиқланган лойиҳа ҳужжатларига мувофиқ, иморатларнинг зилзилабардошлиги, узоққа чидамлилиги ва сифатлилигини таъминлаган, амалдаги республика қурилиш нормалари ва қоидалари талабларига риоя этган ҳолда бажаришлари шарт.

16-модда. Архитектура-шаҳарсозлик лойиҳалари ва асарларига муаллифлик ҳуқуқи

Архитектура-шаҳарсозлик лойиҳалари ва асарларига муаллифлик ҳуқуқи фуқаролик қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

IV БОБ. ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚ АҲОЛИ ПУНКТЛАРИ. АРХИТЕКТУРА-ШАҲАРСОЗЛИК ҲУЖЖАТЛАРИ

17-модда. Шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларини жойлаштириш ва ривожлантириш

Янги аҳоли пунктларини жойлаштириш ва мавжудларини ривожлантириш аҳоли пунктларининг (шаҳарлар, шаҳар посёлкалари, қишлоқлар, овуллар ва бошқа яшаш жойларининг) норматив жиҳатдан фарқланишига, режа-иқтисодий ва шаҳарсозлик истиқболларига, Ўзбекистон Республикасининг ҳудудий ташкил этилиши чизмасига, ҳудудий режалаштириш чизмалари ва лойиҳалари, бош режаларга, шунингдек шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларини режалаш ва қуриш лойиҳаларига мувофиқ амалга оширилади.

Шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларини ташкил этиш ҳамда қайта ташкил этиш, уларнинг мақоми ва чегараларини ўзгартириш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳамда тасдиқланган шаҳарсозлик лойиҳа ҳужжатлари асосида амалга оширилади.

Аҳоли пунктлари чегаралари доирасидаги барча ерлар, уларнинг функционал мақсади ва идоравий бўйсунувидан қатъи назар улардан фойдаланишни тасдиқланган бош режага мувофиқ тартибга солиб турадиган маҳаллий давлат ҳокимияти органлари тасарруфида бўлади.

Шаҳарларнинг (посёлкаларнинг) ҳудудий режалаштириш лойиҳалари ва бош режаларига мувофиқ, ҳудудий ривожлантириш ҳисобга олинган ҳолда аҳоли пунктларининг чегаралари аниқлаб қўйилган шаҳар (посёлка) доираси белгиланади.

18-модда. Давлат шаҳарсозлик кадастри

Давлат шаҳрасозлик кадастри — шаҳарсозлик жиҳатидан тартибга солинадиган ҳудудлардан фойдаланишнинг табиий, хўжалик ва ижтимоий-ҳуқуқий тартиботи, ҳаёт ва фаолият муҳити ҳолати тўғрисидаги бутун мамлакат учун ягона ахборот тизимидир.

Кадастр аҳоли пунктларининг ерлари ва объектлари рўйхатини, таснифини белгилайди ҳамда ҳудудни иқтисодий, ижтимоий ва экологик жиҳатдан комплекс баҳолаш учун асос бўлади.

Давлат шаҳарсозлик кадастрини юритиш тартиби Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

19-модда. Атроф-муҳитни, архитектура ва шаҳарсозлик санъати ёдгорликларини шаҳарсозлик жиҳатидан муҳофаза қилиш

Ҳар бир аҳоли пункти маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан шаҳарсозлик фаолияти ва табиий омилларнинг ўзаро таъсирини тартибга солувчи, хавфли табиий жараёнлар ва ифлосланишнинг олдини олувчи атроф-муҳит экологик мувозанатининг комплекс дастури билан таъминланади.

Тарихан шаклланган аҳоли пунктларини шаҳарсозлик жиҳатидан муҳофаза қилиш махсус ваколат берилган давлат органи зиммасига юклатилади. Шаҳарсозлик жиҳатидан муҳофаза қилиш архитектура, ландшафт санъати ва археология ёдгорликларини, аҳоли пунктларининг бош режалари таркибида ишлаб чиқиладиган анъанавий турар-жой муҳитидаги архитектура-этнография зоналарини, тарихий, муҳофаза, қўриқхона зоналарини тадқиқ этиб бориш ҳамда комплекс қайта қуриш ва қайта тиклаш йўли билан амалга оширилади.

Архитектура ва археология ёдгорликларини таъмирлаш-қайта тиклаш ишларини олиб бориш, уларнинг тарихий-бадиий қимматига путур етказмаган ҳолда ҳозирги замон мақсадларида фойдаланиш ҳамда уларни муҳофаза қилиш тартиби қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

Қўриқхона зоналари (археологик, архитектура-этнографик, ландшафт, тарихий-кўргазмали ва бошқа зоналар), уларнинг чегаралари ва уларни қўриқлаш ҳамда улардан фойдаланишнинг алоҳида шартлари маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг тақдимномаси бўйича Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланиши лозим.

Қўриқхона — шаҳарларда ва архитектура ёдгорликлари мавжуд бўлган жойларда шаҳарсозлик ишлари уларнинг архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларида белгилаб қўйиладиган назорат остидаги чегаралари доирасида тарихан шаклланган муҳандислик-геологик, гидрогеологик ва геоэкологик шароитларига путур етказмаслиги лозим.

Қўриқланадиган зоналар, архитектура ёдгорликлари доирасидаги барча қурилиш, ободонлаштириш ва қайта қуриш ишлари, уларни умумий тартибда, шунингдек тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш органлари билан келишиб олинганидан сўнг белгиланади.

20-модда. Архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатлари ва уларнинг нормативларга мос бўлишини таъминлаш

Архитектура-шаҳарсозлик дастурлари ва лойиҳалари (муайян жойни режалашга доир маълумотлар, чизмалар ва лойиҳалар, шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларининг бош режалари, турар-жой объектларининг, ижтимоий, маданий-маиший, саноат бинолари ва иншоотларининг техник-иқтисодий асослари, лойиҳа-смета ҳужжатлари) архитектура ва шаҳарсозликка оид қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ ишлаб чиқилади.

Архитектура-шаҳарсозликка доир дастурлар, режалар ва лойиҳаларнинг таркиби ҳамда уларни ишлаб чиқиш тартиби «Ўздавархитектқурилиш» томонидан белгиланади.

Белгиланган тартибда тасдиқланган лойиҳа-режалаш ҳужжатлари тегишли ҳудудда архитектура-шаҳарсозлик фаолиятининг барча қатнашчилари томонидан бажарилиши мажбурийдир.

Қурилишни олиб боришга доир лойиҳа-смета ҳужжатлари архитектура ва шаҳарсозлик бўйича давлат бошқарув органлари берадиган архитектура-режалаш топшириғи асосида ишлаб чиқилади.

Қурилишни олиб боришга доир лойиҳа-смета ҳужжатлари, уни такроран келишиб олмасдан ва тасдиқламасдан туриб, буюртмачилар, лойиҳани рўёбга чиқараётган органлар ёки лойиҳа муаллифлари томонидан ўзгартирилиши мумкин эмас.

Архитектура-шаҳарсозлик нормалари, қоидалари ҳамда стандартлари аҳоли ҳаёт ва фаолият муҳити сифатининг асосий кўрсаткичларини, ижтимоий-иқтисодий, табиий-иқлимий ва бошқа шароитларни ҳисобга олган ҳолда ҳудудларни шаҳарсозлик жиҳатидан ўзлаштириш, аҳоли пунктларини режалаш ва қуриш борасида қўйиладиган санитария-гигиена талабларини, техникавий талабларни, фойдаланишга оид, ёнғиндан сақлашга қаратилган ва бошқа талабларни тартибга солади.

Давлат архитектура-шаҳарсозлик нормалари, қоидалари ҳамда стандартлари Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда тасдиқланади.

21-модда. Архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларининг экспертизаси

Архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларининг экспертизаси шу ҳужжатларни ишлаб чиқувчилар қонун ҳужжатлари талабларига қанчалик риоя этганлигини аниқлаш мақсадида ўтказилади.

Архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларининг экспертизаси лойиҳаларни экспертиза қилиш учун махсус ваколат берилган давлат органлари томонидан, шунингдек Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда берилган тегишли лицензияга эга бўлган юридик ва жисмоний шахслар томонидан ўтказилади.

Лойиҳаларни экспертиза қилиш давлат органлари ўз фаолиятини Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган Низомга мувофиқ амалга оширади.

V БОБ. АРХИТЕКТУРА-ШАҲАРСОЗЛИК ФАОЛИЯТИНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ ИҚТИСОДИЙ АСОСЛАРИ

22-модда. Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятини маблағ билан таъминлаш

Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятини инвестициялаш ва маблағ билан таъминлаш буюртмачиларнинг — юридик ва жисмоний шахсларнинг, шу жумладан чет эллик юридик ва жисмоний шахсларнинг маблағларини жалб этиш йўли билан амалга оширилади.

Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятини маблағ билан таъминлаш учун давлат маблағларидан, шунингдек жамоат фондларининг маблағларидан фойдаланиш ҳудудни шаҳарсозлик жиҳатидан ўзлаштириш давлат, минтақалараро манфаатларга ёхуд аҳоли пунктлари тизими манфаатларига даҳлдор бўлган ҳолларда амалга оширилади.

23-модда. Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятини иқтисодий рағбатлантириш

Архитектура-шаҳарсозлик фаолиятини ривожлантириш учун иқтисодий рағбатлантириш ва имтиёзлар белгилаш тартиби қонун ҳужжатлари билан белгилаб қўйилади.

VI БОБ. ДАВЛАТ АРХИТЕКТУРА-ҚУРИЛИШ НАЗОРАТИ

24-модда. Давлат архитектура-қурилиш назоратининг мақсади

Давлат архитектура-қурилиш назорати вазирликлар, идоралар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, жамоат бирлашмалари, шунингдек юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан чет эллик юридик ва жисмоний шахслар томонидан архитектура ва шаҳарсозлик соҳасидаги қонун ҳужжатлари, лойиҳа ечимлари талабларига, аҳоли пунктларини режалаш ва қуришнинг, ишлар сифати ва фойдаланишнинг белгиланган нормалари ҳамда қоидаларига риоя этилиши мақсадида амалга оширилади.

25-модда. Давлат архитектура-қурилиш назорати органлари

Давлат архитектура-қурилиш назорати «Ўздавархитектқурилиш»нинг Давлат архитектура-қурилиш назорати бошқармаси («Давархитектқурилишназорат») ҳамда вилоятлар ва Тошкент шаҳар давлат архитектура-қурилиш назорати инспекциялари томонидан амалга оширилади.

Маҳаллий давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари архитектура-қурилиш назоратининг давлат инспекторларига улар хизмат бурчларини ижро этиш чоғида амалий ёрдам кўрсатишлари шарт.

Архитектура-қурилиш назорати органлари ўз фаолиятларида қонун ҳужжатларига ҳамда Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган Низомга амал қиладилар.

VII БОБ. ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР

26-модда. Шаҳарсозлик суғуртаси

Республикада архитектура-шаҳарсозлик объектлари ва иморатлар мажмуилари табиий офатлар, портлашлар, ёнғинлар ҳамда фалокатлардан ихтиёрий ва мажбурий суғурталанади.

Архитектура-шаҳарсозлик объектларини суғурталаш тартиби қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

27-модда. Архитектура-шаҳарсозликка оид қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик

Архитектура-шаҳарсозликка оид қонун ҳужжатларини бузишда айбдор бўлган шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

28-модда. Низоларни ҳал этувчи органлар ва низоларни ҳал этиш тартиби

Архитектура-шаҳарсозлик фаолияти жараёнида келиб чиқувчи низолар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

Чегарадош ҳудудлар ва аҳоли пунктларини комплекс ташкил этиш билан боғлиқ низолар Вазирлар Маҳкамаси томонидан ҳал этилади.

Ўзбекистон Республикасининг бошқа давлатга чегарадош ҳудудлари ҳамда аҳоли пунктларини комплекс ташкил этиш билан боғлиқ низолар манфаатдор томонларнинг комиссияси томонидан ёки давлатлараро шартномалар, битимларда белгиланган тартибда кўриб чиқилади.

29-модда. Халқаро шартномалар ва битимлар

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари ёки битимларида ушбу Қонунда назарда тутилганидан ўзгача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома ёки битим қоидалари қўлланилади.

Ўзбекистон Республикасининг
Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 22 декабрь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг

ҚАРОРИ

«Архитектура ва шаҳарсозлик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга киритиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Архитектура ва шаҳарсозлик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни матбуотда эълон қилинган кундан эътиборан амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳукумат қарорларини «Архитектура ва шаҳарсозлик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирсин ҳамда республика вазирликлари ва идоралари мазкур Қонунга зид бўлган ўз норматив ҳужжатларини қайта кўриб чиқишларини ва бекор қилишларини таъминласин.

3. Белгилаб қўйилсинки, қонун ҳужжатлари «Архитектура ва шаҳарсозлик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирилгунига қадар амалдаги қонун ҳужжатларининг мазкур Қонунга зид бўлмаган қисми қўлланилаверади.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлисининг Раиси
Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 22 декабрь.

ТV ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР TV

ДУШАНБА, 8

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастури.
7.30 **«Ҳафтанома».**
8.00 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастурининг давоми.

*

8.30 «Санъат усталари». Ўзбекистон халқ артисти Замира Ҳидоятова таваллудининг 85 йиллигига.
9.30 «Қизил Ярим ой шуъласи».
9.50 Шифокор экрани.
10.20 «Гулғунчалар».
10.50 «Жаҳон киноси юлдузлари». Кинокўрсатув.
11.25 Эртаклар — яхшиликка етаклар. «Уддабурон хизматкор». Болалар учун телеспектакль.
12.25 — 13.00 «Янгра, созим». Мусиқий композиция.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**

Публицистик кўрсатувлар дастури:

18.10 **1. «Ўчмас чироқлар».**
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **2. Биржа хабарлари.**
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **3. «Мангулик манзили».**
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.20 **«Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Саҳна юлдузининг нурли шуъласи».**

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.30 «Палитра».
19.00 «Уфқлар».
19.15 «Дорихона».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Постфактум».
21.05 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.30 «Курьер».
21.50 «... яна об-ҳаво ҳақида».
22.00 Эълонлар.
22.05—22.55 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Лаҳза». Фильм-концерт.

*

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20 — 21.40

*

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.50 «Ҳар соҳадан бир шингил».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Сахалин манзаралари». Телефильм.
20.10 «Ўзинг ҳақингда сўзлаб бер».
20.50 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
21.25 «Янги иқтисод».
22.00 «Шифокор билан мулоқот».
22.40 «Юлдузлар ёғдуси».
23.10 — 23.40 «Спорт-тайм».

СЕШАНБА, 9

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастури.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!»** Тонгги дам олиш дастурининг давоми.

*

8.30 «Мерос». Нажмиддин Кубро.
9.15 «Ёшлик» студияси. «Эъзоз».
9.45 «Янги йилим — яхши йилим». Адабий-мусиқий композиция.
10.15 Немис тили.
10.45 «Бор экан-да, йўқ экан...». Бадиий фильм.
12.10 «Синфдош».
12.40 — 13.10 Ёшлар куйлаганда.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 «Фил полвон оғриб қолди». Мультфильм.
18.20 «Ғаллаороллик ғаллакорлар».
18.45 «Шеърият».
18.55 **«Бугунги Европа».**
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Турон тулпорлари».** Спорт кўрсатуви.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. **«Асрлардан сўйлар бу тупроқ».** 1-кўрсатув.
21.20 **«Қувноқ трамвай».** Дам олиш дастури.
22.00 «Қушларга эргашган инсон». Бадиий фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 —00.30 «Ёд этарман». Фотима Баротова.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.30 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Бизнес-уик».
20.05 «Мусиқий йўл».
20.15 «АРТ-журнал».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Юлдуз механикаси».
21.40 «Видеогид».
22.00 Эълонлар.
22.05 — 23.45 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Ўғил, набира, эвара», «Асрий анъаналар». Телефильмлар.

*

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 — 9.00
***
18.20 — 21.40

*

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.50 «Бу ажиб дунё».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.15 «Кинематограф».
21.45 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.45 — 23.45 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.

ЧОРШАНБА, 10

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастури.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастурининг давоми

*

8.30 «Қувноқ трамвай». Дам олиш дастури.
9.10 Ўзбек тилини ўрганамиз.
9.40 Арча атрофида.
10.30 «Операция «Ы» ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари». Бадиий фильм.
12.00 «Ассалом, япон тили!»
12.40 Ишбилармон. «Имконият излаб».
13.00 — 13.30 «Дилраболар келсалар». Концерт.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 «Кичкинтой» студияси. «Доно бобо даврасида».
18.40 Спорт хабарномаси.
18.50 **«Тупроғи зар Ватаним менинг».** Қашқадарё вилоят геолог-қидирув экспедицияси иш фаолиятидан.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Иқтисодиёт чорраҳаларида».**
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. **«Асрлардан сўйлар бу тупроқ».** 2-кўрсатув.
21.25 **«Насриддин: экрандаги саргузаштлар».** Кинокўрсатув.
22.05 **«Хизмат жойи — Ички қўшинлар».** Кўрсатув ва концерт.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.40 «Чантраморе». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.30 «Дўстим, тулпор».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Компьютер-Осиё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».
21.55 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.15 — 23.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Таманно». Телефильм.

*

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 — 9.00
***
18.20 — 21.40

*

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.55 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Ички қўшинлар бошқармасининг намунали кўргазмали оркестри ижро этади.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Саломат бўлинг!».
20.30 «Фильмлар ва тақдирлар».
21.10 «5+1». Интервью.
21.30 «Тасвир».
22.00 «Тошкент оқшомида».
23.00 — 23.50 «Меъморлар».

ПАЙШАНБА, 11

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастури.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастурининг давоми.

*

8.30 Болалар учун. «Янги йил эртаги».
9.20 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Усуллар парвози».
9.45 «Сизни ёд этиб». Ўзбекистон халқ артисти Ҳабиба Охунова.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ботаника.
11.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Санъат ғунчалари».
11.30 Ўқув кўрсатуви. География.
12.00 — 14.00 «Менга сўз беринг». «Ёшлик» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Бу дамлар ўхшар эртакка...»**
18.40 **«Санъат олами».** Ҳайкалтарош Равшан Миртожиев.
19.15 Мусиқий дақиқалар.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Юзма-юз».** Исломшунос олим Абдулазиз Мансуров билан мулоқот.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **«Вақт — ҳакам».** Инсоннинг маънавий олами.
21.35 **Диққат, премьера: «Зангиота». «Ўзбектелефильм» маҳсулоти.**
21.45 Уйғун. **«Ибн Сино».** Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.10 «Экран хандаси».

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.30 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Автосалон».
20.10 «Хай Фай». Юқори сифат.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Сизнинг услуб».
21.10 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.30 — 23.10 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Илҳом». Телефильм.

*

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 — 9.00
***
18.20 — 21.40

*

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.45 «Менинг кўчам».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.55 «Интердиалог».
21.35 «02» тўлқинида».
22.00 «Хонадонингизга осойишталик».
23.00 — 00.30 «Кинематограф».

ЖУМА, 12

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастури.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастурининг давоми.

*

8.30 Уйғун. «Ибн Сино». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
10.10 «Қор парчалари». Боғча болаларининг байрам дастури.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Математика.
12.00 — 12.30 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 «Ёшлик» студияси. **«Хазина».**
18.35 **«Тилга эътибор...»**
19.05 **«Аҳвол қандай, чемпион?».**
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Мулкдор».**
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **«Барча табрик Сизга бўлсин!».** Янги йил байрам дастури.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.35 **«Актёрлар ва роллар».** Фарғона вилоят театрининг актёри Ғуломқодир Собиров.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ривоят».
18.20 «Офарин».
18.30 Телефестиваль.
19.00 «RAKS» қўшиқлари.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Репортаж». О. Мўминов дастури.
20.10 «Эртага шанба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Мафтункор чеҳралар».
21.20 «Таманно».
21.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.50 — 22.40 «Санта-Барбара». Телевизон бадиий фильм.

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Бир кун ва бир умр». Телефильм.

*

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 — 9.00
***
18.20 — 21.40

*

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 «Жонли сайёра».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 Шарҳ.
20.20 «Ёнингдами, дўстим!»
20.40 «Йўлингиз бехатар бўлсин!».
21.10 «Абадий қадриятлар».
21.40 «Алламбало».
22.00 «Манбалар».
22.40 — 24.00 «Янги йил кечасидаги юлдузлар».

ШАНБА, 13

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастури.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастурининг давоми.

*

8.30 **«Замон».**
8.45 **«Саҳна ҳаёти, ҳаёт».** Ақида Ҳайитова.
9.30 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Ўзбекистоннинг жонли кумушлари», «Туркистон — мусаввирлар маскани».
10.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Дилдан куйлаб, ўйна қувнаб...»
11.15 Эстрада қўшиқлари.
11.45 «Қишлоқ стадионларида».
12.05 — 14.05 «Маънавият» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бир чол ёмғир олдига боргани ҳақида». Мультфильм.
18.10 **«Сирли сандиқ».** Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган телеўйин.
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Оқшом эртаклари.
20.00 **«Ўзбекистон янгиликлари»** (инглиз тилида).
20.15 **«Бу ажиб дунё».**
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **«Барча табрик Сизга бўлсин!»** Янги йил байрам дастури.
00.20 **«Тунги ёғду».** Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

9.00 «Мультфейерверк».
9.15 «Автосалон».
9.45 «Сизнинг услуб».
10.00 «Палитра».
10.30 «Видеогид».
10.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.15 — 12.55 «Кинонигоҳ».

***

18.00 «Мультфейерверк».
18.30 Эълонлар.
18.35 «Олам». Маърифий кўрсатув.
19.20 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Ишингиз бароридан келсин!»
20.00 Шарқ тароналари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Имкон чўққилари».
21.15 «Кўнгил». Д. Шамс кўрсатуви.
21.55 Эълонлар.
22.00 — 23.40 Видео — «О».

ЎзТВ III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Тошкент тароналари». Фильм-концерт.

*

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20 — 21.40
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.55 «Эсдалик учун дастхат».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 «Ўн икки ой». Мультфильм.
11.00 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».
12.00 «Саҳий хонадонда».
12.40 «Дарвоке».
13.20 «Золушка». Бадиий фильм.
14.30 — 15.05 «Фақат Сиз учун». Фильм-концерт.

* * *

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.00 «Менинг кўчам».
20.15 «Сиёҳдонча». Болалар учун дастур.
20.45 «Телеташриф».
21.15 «Бугунги Европа».
21.35 «Олам ва одам».
22.10 «Монитор-»Осиё».
22.50 «Янги йил бали».
23.50 — 01.00 «Кинематограф».

ЯКШАНБА, 14

ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИ КУНИ

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастури.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш дастурининг давоми.

*

8.30 **«Камалак».** Болалар учун кинодастур.
10.00 **«Ватанимга хизмат қиламан».**
11.00 «Ижодкор портретига чизгилар». Кинорежиссёр Ф. Давлетшин.
11.30 Диққат, премьера: **«Қўшиғимда яшар муҳаббат».** Фильм-концерт.
11.50 «Сирли сандиқ». Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган телеўйин.
12.55 **«Ватан сарҳадларида».**
13.25 — 15.25 «Болалигим — пошшолигим». Кичкинтойлар учун видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Мозаика». Мультфильм.
18.10 **«Ибратли умр».** Ўзбекистон халқ артисти Манзура Ҳамидова.
19.00 **«Ойнаи жаҳонда...»**
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Панорама»** (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 **«Ўткан кунлар»: асарнинг иккинчи умри».** Кинокўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ҳафтанома».**
21.00 Эълонлар.
21.05 «Бахт кулиб боққанда». Кинокомедия.
22.30 **«Якшанба оқшомида».** Дам олиш дастури.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ҳафтанома».**
24.00 — 01.00 «Ёшлик» студияси. **«Ўхшаш чеҳралар».**

ЎзТВ II
АХБОРОТ-ДАМ ОЛИШ ТЕЛЕКАНАЛИ

9.00 «Ривоят».
9.05 «Виждон». Телесериал (Миср Араб Республикаси).
9.50 «Ишингиз бароридан келсин!»
10.10 «Олам». Маърифий кўрсатув.
11.00 «Мафтункор чеҳралар».
11.20 «Имкон чўққилари».
11.40 «Кўнгил».
12.20 «RAKS» қўшиқлари.
12.50 — 14.30 «Кинонигоҳ».

***

18.00 Келгуси ҳафтада.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Совға».
18.30 «Оҳанглар оғушида».
18.40 «Виждон». Телесериал (Миср Араб Республикаси).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Дармон».
20.05 Юлдузлар.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Шеърият».
21.10 «Шахс ва баҳс».
21.30 «Даракчи».
21.40 Видео янгиликлари.
21.55 Эълонлар.
22.00 — 23.40 Видео — «О».

ЎзТВ III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Шарқнинг етти гўзали». Фильм-концерт.

*

РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20 — 22.50

*

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.50 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.50 «Панорама» (рус тилида).

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
10.30 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
12.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
12.15 «Менинг кўчам».
12.30 «Жонли сайёра».
12.50 «Туризм-ревю».
13.30 — 14.35 «Севгилим учун учта лимон». Бадиий телефильм.

* * *

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Сиёҳдонча». Болалар учун дастур.
20.30 «Кинематограф».
22.00 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.00 «Қиймат ва қиммат».
23.35 «Кимга қанақа?».
00.05 «Би-Би-Си» янгиликлари.
00.15 «Бу ажиб дунё».
00.35 — 00.45 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

РАҚҚОСА ҲАҚИДА ФИЛЬМ

Республика киночилар уйида «Саҳна юлдузининг порлоқ ёғдуси» ҳужжатли фильми илк бор томошабинлар ҳукмига ҳавола этилди. «Ўзбектелефильм» студиясининг режиссёри Нодир Қўлдошев яратган бу фильм рақс устаси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Юлдуз Исматованинг кўп йиллик ижодий фаолиятига бағишланган. Санъаткор Ўзбекистон давлат телерадиокомпанияси қошида «Тановар» рақс ансамблини ташкил этиб, унинг равнақига муносиб ҳисса қўшган таниқли раққосадир.

(ЎзА мухбири)

Диққат янгиликлар!

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки эркин муомаладаги валютада янги омонат турларини таклиф этади.

Валюта омонатлари Ўзбекистон Республикаси фуқаролари томонидан, шунингдек Ўзбекистон ҳудудида доимий истиқомат қилувчи чет эл фуқаролари, ҳамда фуқаролик ҳуқуқига эга бўлмаган шахслар томонидан ҳам очилиши мумкин.

"Талаб қилиб олинадиган" омонатларга йилига 2 фоиз, муддати камида 1 йил бўлган "муддатли" омонатларга эса 4 фоиз миқдорида эркин муомаладаги валютада даромад тўланади.

"Талаб қилиб олинадиган" омонатга камида 200 АҚШ долларига, "муддатли" омонат очишингиз учун эса 500 АҚШ долларига тенг миқдорда эркин муомаладаги валюта қўйилса ёки нақд пулсиз ўтказилса кифоя.

Тўлиқ маълумотларни Халқ банкининг исталган муассасасидан ёки қуйидаги телефонлар орқали олишингиз мумкин:

45-35-41, 33-51-95.

Халқ банки Сизнинг хизматингизда.

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки.

ЎЗБАТ ҲЖҚК

(BAT Central Asia)

Ўзбек-Британия қўшма корхонаси

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ЎЗБАТ ҲЖҚК Ўзбекистон иқтисодиётига энг кўп молиявий ҳисса қўшаётганлардан биридир. **ЎЗБАТ ҲЖҚК** ўз ходимлари ҳақида ҳамиша ғамхўрлик қилади.

Биз ўз мутахассисларимизга касб маҳоратларини оширишлари учун катта имконият ва шароитлар яратиб берамиз. Биз учун бизнесга маблағ ажратиш - ўз ишини биладиган одамлар учун маблағ ажратишдир.

ЎЗБАТ ҲЖҚК қуйидаги бўш ўринларга мутахассисларни ишга таклиф этади:

ОПЕРАТОР-МАШИНИСТЛАР
Ўрта техник ёки олий техник маълумотга эга бўлган ва ишлаб чиқаришда амалий иш тажрибасига эга бўлганлар.

МАШИНИСТ-МОСЛОВЧИЛАР
Ўрта техник ёки олий техник маълумотга эга бўлган ва ишлаб чиқаришда ёки ўқув юртида ўқиш даврида амалий иш тажрибасига эга бўлганлар.

МЕХАНИКЛАР, ЧИЛАНГАРЛАР, ТЕХНИКА СОЗЛОВЧИЛАР
Ўрта техник ёки олий техник маълумотга эга бўлганлар, техника олий ўқув юртларининг битирувчилари ишлаб чиқаришда ёки ўқув юртида ўқиш даврида амалий иш тажрибасига эга бўлганлар. Инглиз тилини билиш шарт эмас. Аммо билганлар ўз касб маҳоратларини оширишлари учун қўшимча имтиёзга эга бўладилар.

ЭЛЕКТРИКЛАР
Ўрта махсус ёки олий маълумоти рақамли программали бошқариш саноат электрон ускуналарини созлаш ва назорат қилиш бўйича амалий иш тажрибасига эга бўлганлар.

САНОАТ ЭЛЕКТРОН УСКУНАЛАРИ БЎЙИЧА МУТАХАССИСЛАР
Ўрта махсус ёки олий маълумоти рақамли программали бошқариш саноат электрон ускуналарини созлаш ва назорат қилиш бўйича амалий иш тажрибасига эга бўлганлар.

Бўш ўринларга номзодлар Тошкент шаҳрида рўйхатдан ўтган, танланган мутахассислик бўйича камида уч йил ишлаган ва сменали режимда ишлашга тайёр бўлишлари керак.

Тўлдириш учун анкеталарни Тошкент шаҳри, Носиров кўчасидаги 77-уйда жойлашган Тошкент тамаки фабрикасидан олиш мумкин.

Қатъий конкурс асосида дастлабки танловдан ўтган номзодлар анкетани тўлдириб топширганларидан сўнг бир ой ичида суҳбатга чақириладилар.

ЎЗБАТ ҲЖҚК БИЛАН СИЗ МУВАФФАҚИЯТ ҚОЗОНИШ ИМКОНИЯТИГА ЭГА БЎЛАСИЗ.

"KELAR"

фирмаси Тошкентдаги омбордан қуйидаги товарларни сотади:

Телефон аппаратлари (VEF, Рига)
Радиотелефонлар ва телефокслар (Panasonic)
Шахсий компьютерлар IBM 486DX
Аккумуляторлар 60СТ
Оқ қанд (рафинад)
Богемия шишасидан ясалган идишчалар.

Бизнинг манзил:
Тошкент, Академиклар шаҳарчаси, Ф. Хўжаев кўчаси, 33.
Тел.: 62-74-86, 62-90-30, 62-90-67.

ТАШКИЛОТ

- *Мавжуд бўлган полиэтилен пленкаси ва буюртмага кўра;*
- *0.25 - 3 литрлик банкаларга полиэтилен қопқоқлари;*
- *4А туридаги полиэтилен қопқоқлари (буюртмага кўра);*
- *кийим илгаклари (вешалкалар);*
- *электр коробкалар;*
- *ПВ-1х1.5 сими;*
- *турли диаметрдаги полиэтилен трубалари;*
- *пластмассадан қилинган бошқа халқ истеъмоли молларини*

СОТАДИ.

- *ПВД, ПНД, полистирол, пластмасса чиқиндиларни.*

СОТИБ ОЛАДИ.

- *Буюртма бўйича пластмасса буюмларини қуйиш;*
- *пресс-қолиплар тайёрлаш;*
- *омборхона хизматлари, омборларда молларни сақлаб беришни.*

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

- *Ҳар қандай тижорат таклифларни*

КЎРИБ ЧИҚАДИ.

Маълумотлар учун телефонлар:
(3712) 94-41-64, 53-18-16, 76-20-69 /ф/.

ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК!

"Ўзёғмойтамакисаноат" уюшмаси Тошкент кимё-технология институти олимлари билан ҳамкорликда "РАВШАН" ҲЖти автокорхонасида ичдан ёнар двигателлар учун таркибида коррезияга қарши қўшимча модда сақловчи антифриз ишлаб чиқаришга киришди.

Янги антифриз буюртмачиларнинг хоҳишига кўра нолдан то минус 39°С гача ҳароратга чидайдиган қилиб тайёрлаб берилади. Антифризнинг сифатли ва ишончли эканлигига кафолат берилади. Нархи келишилган ҳолда ва бозордагидан арзон.

Тошкентдаги телефонлар:
47-05-55, 47-03-06, 47-82-44, 41-06-54.

Манзилимиз:
700151, Тошкент ш., А. Икромов тумани, "Промзона", Обводная кўчаси, "РАВШАН" ҳиссадорлик жамияти.
Автобуслар: 53, 114, 182 (18-чи автобус саройи бекати).

Ўзбекистон Республикаси давлат Солиқ қўмитаси жамоаси бўлим бошлиғи М. Ёқубовга отаси
Абдуқодир ЁҚУБОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети жамоаси Халқаро алоқалар кафедраси ўқитувчиси Ю. Магдиевга отаси
Тохта МАГДИЕВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон давлат телерадио компанияси жамоаси Республика телевидениесининг «Ахборот» дирекцияси режиссёри Абдужаббор Мажидовга отаси
АБДУЖАЛИЛ отанинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон давлат телерадиокомпанияси Республика радиосининг жамоаси «Сўнгги ахборот» муҳарририяти шарҳловчиси Наврўз Ризаевга ўғли
НУРСУЛТОНнинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти жамоаси «Ўзбекистон тарихи» кафедраси профессори А. Охуновга акаси
Абдураҳим ОХУНОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

БИР ПИЁЛА ЧОЙ УСТИДА

ЮЗМА-ЮЗ

АРМОНЗОРДА ГУЛЛАГАН ТОШЛАР

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, жарроҳ Мирзабек Дўстмуродов.

— Инсон умри ўтган сайин беихтиёр ўзи босиб ўтган ҳаёт йўлига ҳаёлан назар ташлаши, ёдида қолган энг ҳаёжонли дамларни тез-тез эслаши табиий, — дейди суҳбатдошим. — Отамдан бир ёшимда етим қолганман. Оила, рўғзор ташвиши ёлғиз онамнинг зиммасида эди. Очарчилик сабабли 12 фарзандининг саккизови вафот этган. Ўша йилларда ёшми-қарими, ҳамма жон сақлаш учун ўзини ўтга-чўққа уриб яшаган. Шу жумладан бизнинг оила ҳам. Онамнинг бутун умри пахтазорда ўтган. Кўпинча ўзим тенги болаларга қўшилиб, қуш уяларини излаб, қўлга тушган полопонни оловда тоблаб қорайтириб ердим... Ҳаётнинг жабру жафолари, синовларидан биз фарзандлари — бодом гулларни бағрига яшириб асраган, бардошли, жуссаси кичик бўлса ҳам иродаси улкан, мунис, муштипар онам 76 ёшида оламдан ўтди.

Онамнинг сабр-бардошларидан унган умидлари унинг армонзорида ётган тошларнинг гуллаши билан баробар бўлганлигини ҳар куни бир бор эслайман.

— Урушдан аввал оддий колхозчи, звено бошлиғи бўлиб ишлагансиз. Кейинчалик Тошкент қишлоқ хўжалик мактабининг ҳисобчилик курсини тугаллаб, молия техникумида таҳсилни давом эттираётган бир пайтингизда нима учун шифокорлик касбига қизиқиб қолган эдингиз?

— Молия техникумида ўн беш-йигирма кун ўқишимиз билан Бекобод туманидаги Мавлонов номли давлат хўжалигига пахта теришга кетдик. Кечалари дала шийпонида ухлаймиз. Бир куни кечқурун ўғил болалар кураш тушдик. Энг зўрларни ҳам йиқитдим. Шунда улар мендан ўч олишга аҳд қилишибди. Бу гапни энг яқин ўртоғимдан эшитгач, саҳарда яширинча йўлга чиқиб, Тошкентга етиб келдиму, нарсаларимни апил-тапил йиғиштириб, қишлоққа жўнадим. Йўлда мен билан бирга юк машинасида келаётган чолнинг ўғлини пичоқлаб қўйишди. Ўкириб йиғлаётган чолга ҳеч кимнинг раҳми келмайди. Бўғзимга бир нима тиқилди.

Эҳтимол у шифокор бўлишга ундаган илк истакмиди...

1947 йили Душанбе тиббиёт институтига ҳужжат топширдим, жарроҳлик факультетига ўқишга кирдим. Сабоқлар рус тилида олиб бориларди. Икки йил роса қийналдим. Кунлар шамолдек елиб ўтаверарканКн. Ўқиш тугагач, институтнинг умумий жарроҳлик кафедрасининг клиник ординатурасида ишга олиб қолишди. Кейин Москвадаги академик Бурденко номли нейрохирургия илмий-текшириш институтининг аспирантурасига қабул қилиндим. Фан номзодлиги бўйича ишимнинг мавзуси бош мия эхинококкози касаллигига бағишланган эди. 1959 йили яна Душанбе қайтдим. Икки йилдан сўнг Андижонга кетдим. У ерда тиббиёт институтида дарс бердим. Кўплаб илмий мақолалар ёздим, докторлик ишимни ёқладим.

— Сизни мажнунтолни яхши кўради, деб эшитганман... Шу гап ростми?

— Андижонда ропа-роса йигирма йил ишлаганимдан сўнг, республика травматология ва ортопедия илмий-текшириш институтига директор этиб тайинландим. Институт клиникаси 300 ўринли бўлиб, собиқ Карл Маркс кўчасида қурилаётган тўрт қаватли янги бино қурилиши ўлда-жўлда ётган экан. Ана кўринг югур-югурни. 120 га яқин қурувчи туну кун меҳнат қилиб, саккиз ой ичида янги бинога кўчиб ўтдик. Ҳовлисини чиройли, ораста боғ қилишга киришдик. Андижондан уч юз туп тол, уч юз туп арча, турли-туман мевали дарахт кўчатлари олиб келдик. Сизга тўғри айтишибди, мажнунтолни яхши кўраман. У менга ҳамма дарахтлардан гўзал бўлиб кўринади. Боғ ичида фаввора ўрнатилди. Бекабод метал заводидан электр токи билан ўзи очиладиган катта темир дарвоза, Ойбек совхозидан эса 20 та чўян ўриндиқ ундирдим. Амалиёт учун ҳам, илмий иш учун ҳам шароит яратишга интилдик. 1986 йил 17 июлда Республика ногиронларнинг меҳнат қобилиятини аниқлаш ва тиклаш илмий-текшириш институти директорлигига ишга келдим. 1993 йилдан буён мазкур институт директорининг муовиниман. Бир талай шогирдлар тайёрладим.

— Фарзандларингиз ичида ота касбини эгаллаганлари борми?

— Тўрт нафар фарзандим бор. Катта ўғлим ортопедия бўйича мутахассис. Тўрт йил Москва протез ясаш заводида ишлаб, ишнинг ипидан-игнасигача ўрганган. Ҳозир «Ортомедик» деб номланган корхона очган бўлиб, унда 70 ходим ишлайди. Қизим Ҳикоят Андижон тиббиёт институтида дарс беради. Яна икки фарзандим — Мирзағайрат билан Руҳҳаётхон ҳам эл-юрт хизматида.

— Тиббиётда хато қилиш мумкинми?

— Йўқ. Шифокор бир марта хато қилдими, бундан кейин унинг беморни даволашига ҳожат қолмайди.

— Ҳаётда энг ширин ва гўзал нарса нима?

— Сиҳат-саломатлигу, тўрт мучанинг бутлиги...

«Халқ сўзи» мухбири Гулчеҳра ЙЎЛДОШЕВА суҳбатлашди.

БИР ЮЗ ТЎҚҚИЗ ЁШЛИ БОБО

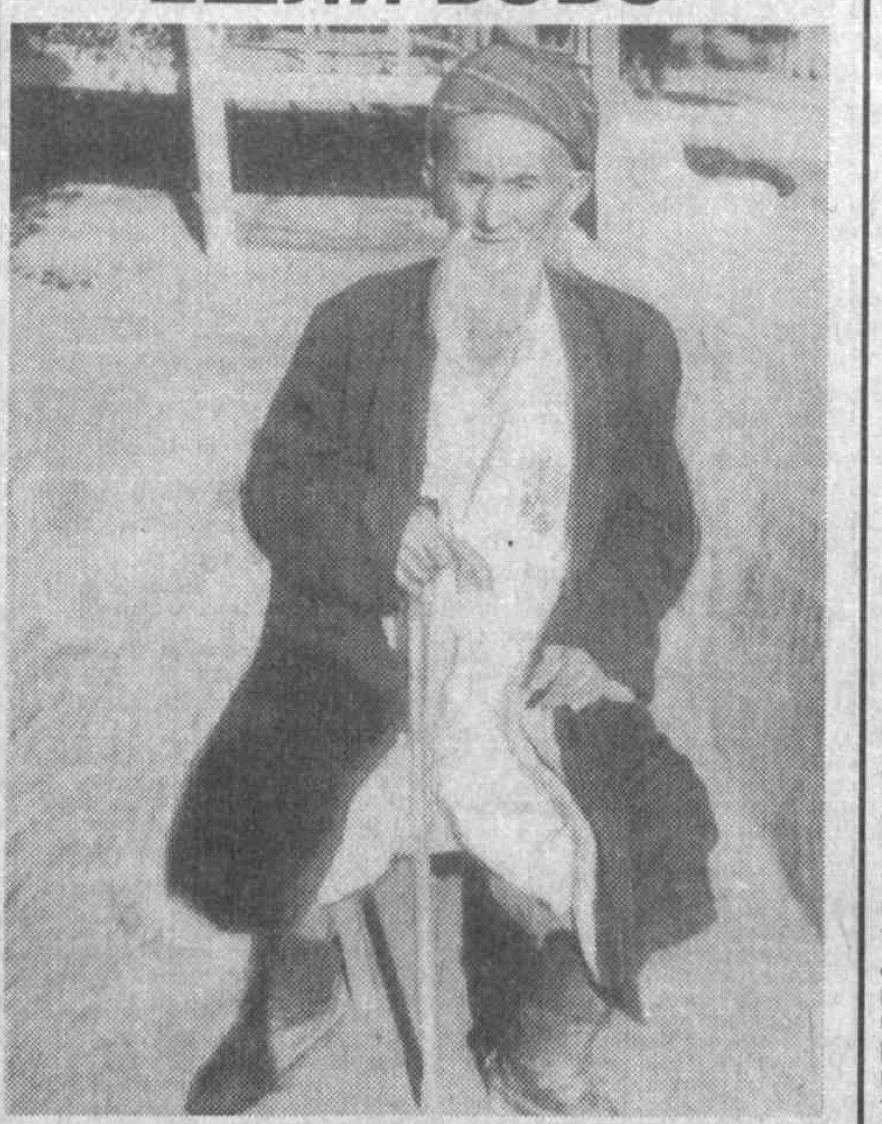

Ҳақберди отага Ҳақ бериб умр,
Пахтакор шаҳридан ризқ ато этди.
Юз тўққиз ёшида маҳаллага қош,
Қирқ қучоқ набирага бош бобо этди.
Шундайин яшади Сангиров бобо,
Она юрт ҳурматин ҳам бажо этди.
Янги йил шомида шўх набиралар,
Боболарин ўзларига «қорбобо» этди.

У.УСМОНОВ тасвирга олган.

Бу ажиб дунё

ЭНГ СЕМИЗ ЭРКАКЛАР

1941 йилнинг 29 сентябрида Вашингтон штатидаги Бейнбриж оролида дунёга келган Жон Бровер Миннок инсоният тарихида энг семиз одам ҳисобланади.

1961 йили, бўйи 185 сантиметрга тенг пайтда собиқ такси ҳайдовчиси бўлмиш Миннокнинг вазни «атиги» 181 килони ташкил этган. 1966 йили мазкур кўрсаткич 317,1976 йилнинг сентябрида эса 442 килога кўтарилган. Орадан ўн саккиз ой ўтиб, 1978 йилнинг мартида уни зудлик билан касалхонага ётқизиш зарурати туғилди: дўхтирлар ундан истисқо, нафас қисилиши ҳамда юрак хасталиги белгиларини топишди. Миннок шошилинч равишда Сиэтл шаҳридаги дорилфунун касалхонасига жўнатилди. Мазкур тадбирни амалга ошириш учун бир неча ўн шифокор ҳамда бутун бир ўт ўчирувчилар жамоасини ёрдамга жалб этишга тўғри келди. Касалхонада унга иккита темир кароватни битта қилиб мослаб беришди. Миннокни чалқанча ёки ёнлама ҳолатда юзтубан ҳолатга (ўзингизга маълум нима мақсадда) ётқизиш учун ҳар сафар ўн уч шифокор ярим соатдан ортиқ овора бўларди. Доктор Роберт Шварзнинг ҳисоб-китобича, бемор касалхонага тушган пайтда оғирлиги тахминан 635 кило бўлган. Вазнининг асосини тинимсиз ривожланувчи юрак хасталиги оқибатида бемор танасида йиғилган сув ташкил этган. Қарийб икки йилга чўзилган муолажалардан сўнг турли табобат воситалари ҳамда парҳез ёрдамида истисқо хасталигини енгишга муваффақ бўлинди ва Миннок касалхонадан чиқарилди. Бу пайтда унинг вазни 216 килога тушган эди. Бироқ касалхонадан чиққач, у кўп ўтмай яна вазн қўя бошлади ва 1981 йилнинг октябрида тағин касалхонага ётқизилди. Орадан икки йил ўтиб, 1983 йилнинг 10 сентябрида Миннок вафот этди. Мутахассислар унинг вазнини сўнгги бор ўлчашди: жасаднинг оғирлиги 363 кило ва яна бир неча юз граммни ташкил этди...

Бугунги кунда ҳаётда энг семиз одам эса Миссисипи штати (АҚШ)даги Кантон шаҳрилик Т. Ж. Алберт Жексондир. Сўнгги бор тортишганда унинг вазни 404 килони ташкил этган эди. Шунингдек, кўкрак қафасининг ўлчами 304,8 сантиметр, белиники — 294 сантиметр, бўйниники — 75 сантиметр чиқан.

Австриянинг Графкорн шаҳрилик Албекрт Перинч ҳам дунёдаги энг семиз эркак деган «унвон»га даъвогарлардан бири ҳисобланади. Бироқ у бугунгача эришган энг юксак «чўққи» борйўғи 399 килодир.

Нью-Йорклик Уолтер Хадсон (1944 йилнинг ноябрида туғилган)нинг вазни ўлчанаётганда тарози дош беролмаган ва 454 килони кўрсатиб бузилган. Кейинчалик бўйи 178 сантиметрли бу «қоринбой»нинг вазни 545 килога тенглиги аниқланган. 1987 йилнинг 14 сентябрида унинг номи Америкода чиқадиган газеталарнинг биринчи саҳифаларидан ўрин олди: Хадсон ўз ётоқхонасининг эшигига гавдаси билан тиқилиб қолди. Хадсоннинг кунига ҳам ўт ўчирувчилар ярашди (шўрлик ўт ўчирувчилар!) — тўққизтаси бир бўлиб уни чиқариб, махсус ясалган каравотга келтириб ётқизишди. Шундан сўнг у шифокорлар тузиб берган махсус жадвал бўйича парҳез қила бошлади. 1988 йилнинг июнидаёқ унинг вазни 286 килони ташкил этди.

ҲАДИСЛАР

Одамлар орасида чақимчилик ва бўҳтон гапларни тарқатишдан сақланинглар

Имоннинг афзали — сабр ва кенг қалбли бўлишдир

Келинг тилимизни қайраб олайлик ёки мақоллар изоҳи

ЯХШИЛИККА ЯХШИЛИК – ҲАР КИШИНИНГ ИШИ, ЁМОНЛИККА ЯХШИЛИК – ЭР КИШИНИНГ ИШИ

Ота-боболар бу каби мақолларида кишига яхшилик қилиш, яхшилик қилганларга ундан ҳам ошириб яхшилик қилиш, ҳатто ёмонлик қилганларга ҳам яхшилик қилавериш лозимлигини уқтириб, чин инсонийликка даъват этадилар: «Ёмонлик — ҳар кишидан, яхшилик эр кишидан» (эр киши — чин инсон, мард, саҳий, очиқ кўнгил, вафодор, содиқ дўст); «Ёмонлик қилганни яхшилик қилиб уялтир»; «Жафо қилганга вафо қил»; «Йўл берганга қўл бер»; «Жон берганга жой бер, жой берганга жон бер»; «Ош берганга бош бер»; «Сув ичирмаганга сут ичир»; «Тош отганга ош от»; «Отангни ўлдирганга онангни бер» (Бу мақолда бениҳоя ёмонлик қилган одамга ҳам яхшилик қилиш лозимлиги муболаға билан билдирилган); «Яхшидан ёмонлар ҳам ёмонликни кўз тутмас, яхши ёмонларга ҳам яхшиликни унутмас»; «Яхшиликни билмасанг, яхшиларга қўшил».

ТОПИШМОҚ

Юлиан, Григориан календарлари бўлган Умар Ҳайём тавсия қилган календарь орасида қандай фарқ бор?

(Газетамизнинг шу йил 23 декабрь сонида эълон қилинган топишмоғимиз жавоби қундалагига 8-даҳиқада).

Халқ табобати

БЕЛГА ҚУВВАТ

Турпни кўп егилки танда балғамни даф қилур,
Гар йўтал бўлсанг ўшанга дори бўлгай — наф қилур.

Турпнинг турли мамлакатларда ўстириладиган турли навларининг таркиби ҳам турлича бўлади, албатта. Шулардан ўрта ҳисобда олиб қарасак: 86-87 фоиз сув, 1-1,5 фоиз ҳужайра моддаси, 1,5-2 фоиз оқсил, 0,5-1 фоизгача шакар моддалари, бирмунча минерал тузлар, калий кальций, фосфор, магний, марганец, темир, микроэлементлардан эса йод ва кобальт бор. А витамини жуда кам, В витамини сира йўқ, аммо С витамини 40 миллиграмм фоиз бўлиб нақ лимонга тенг ва бодрингдагидан 8 марта кўп. Турп таркибида ферментлар ҳам бўлиб бу неъматни ғоят ҳазмли қилади. Жуда ёғли овқатлар билан ейилган турп аъзоларимизда модда алмашинувининг бузилишидан сақлайди. Турпнинг ҳидли бўлиши ҳам унинг ёмон сифатлилигини билдирмайди. Бу унинг таркибида ифори мойлар борлигидан даракдир. Глюкозоидлар билан бирлашган ифор мойи турпнинг ўзига хос мазасини билдиради.

Қадимда турп минглаб марта синовдан ўтказилиб у ёки бу дардга даво эканлиги аниқланган. Олимлар ўз фикрларини кўпинча наср билан эмас, назм билан баён этганларки, у хотирада узоқ сақланган. Масалан, «Мажмуи ҳикоят ва тиб» китобида назмий мулоижалар берилган бўлиб, унда турп тўғрисида бундай байтлар бор.

Гар саримсоқ пишириб турп уруғи бирлан киши,
Еса буйрак тошидан бўлмас анинг ҳеч ташвиши.

Ёки

Ҳар кишининг оғзидан сув оқибон дод айлагай,
Турпни туз бирлан қўшиб есинки озод айлагай.

Энди Абу ибн Синонинг «Тиб қонунларига» мурожаат қилсак, унда аллома ёзади: «Турпнинг сиқиб олинган суви ва уруғининг ёғи қулоғдаги ел (бод)га жуда фойда қилади... Суви кўзга томизилса, тозалайди. Турпнинг қайнатилгани эски йўталга ва кўкракда тўпланган қуюқ қаймусга фойда қилади... Турп овқатдан кейин ейилса, ични юмшатади. «Ибн Сино турпни заҳарларга қарши дори эканлигин алоҳида таъкидлаб ўтади». Турп афо илони чаққанда фойда қилади. Агар турпни қириб чаённинг устига қўйилса, чаён ўлади. Турп суви синаб кўрилганда бу жиҳатдан яна кучлироқ бўлиб чиқди. Турп еган кишини чаён чақиб олса зарари унча бўлмайди». Турпнинг бу хусусияти нимада эканини ибн Сино фақат тажриба қилиб билган, бироқ чаённи ундаги қайси модда ўлдиради, буни билмаган. Эндиликда уни олим Б. П. Токин турп таркибидаги бундай модда фитонцид эканлигини илмий асослаб берди.

Турпнинг хосияти жуда кўп. Унинг бошқа томонларини қадимги табиблардан Юсуф бин Муҳаммад Юсуфий ҳам синаб кўрган. У ўзининг «Яхши нарсаларнинг фойдалари» номли тиббий рисоласида бундай ёзади:

Турп есанг йўталга яхши даводир,
Пешоб равон бўлар, кўз эса равшан.
Белга куч-қувват ато қилади,
Мум бўлсанг, гўёки бўласан оҳанг.

МАРҲАМАТ, ЯНА САВОЛ БОРМИ?

ВАН ДЕЙК

Ҳурматли таҳририят, машҳур рассом Ван Дейк ҳақида маълумот берсаларингиз.

Қ. Зафарбекова, Ғ. Обидова, Тошкент шаҳри.

Ван Дейк Антонис (1599—1641) — машҳур портретчи, фламанд рассоми. П. П. Рубенс устахонасида (1618—20) бош ёрдамчи бўлган. Ван Дейкнинг илк асарларидаёқ («Апостол Пётр» (1615—17), «Оилавий портрет», «Рассом П. Снайерс портрети» (1618—21) психологизм кучли. Ван Дейк Италияда яшаб (1621—27), барокко руҳида бир қатор нафис портретлар яратди: «Кардинал Г. Бентиволъо портрети» (тахминан, 1623 йил, икки нусхада), «Маркиз А. Ж. Бринолье-Сале ва унинг хотини Паолина Адорно». Ван Дейк 1627—32 йилларда Фландрия ҳокими саройида хизмат қилган даврида яратган портретларида («Автопортрет», «Мария Луиза де Тассис портрети» (1627—1632), «Ринальдо ва Армида» (тахминан 1629) образининг индивидуал психологиясини очишга интилган Ван Дейк 1632—41 йилларда ишлаган «Георг Дигби ва Вильям Реселлар портрети» (1633), «Беатриса де Кюзанс портрети», «Қиролича Генриетта Мария портрети» (1630), «Карл I овда» (1635) ва бошқа ўнлаб портретлари билан Англия портрет рассомлигининг тараққиётига асос солган.

БАКРОН

Бакрон ким бўлган?

К. ОМОНУЛЛАЕВА, Бухоро вилояти.

БАКРОН Муҳаммад ибн Нажиб (12-аср охири ва 13-аср бошида яшаган) — Ўрта Осиёлик географ ва картограф. Бакрон газламага чизилган «Олам шакли»ни — дунё картасини 1209 йилда Хоразмшоҳ Аловуддин Такашга (1200—1220-йилларда ҳокимлик қилган) тақдим этган. Картанинг ўзи йўқолган, аммо шу картага илова қилинган батафсил изоҳот — «Жаҳоннома» номли қўл ёзма сақланиб қолган. «Жаҳоннома»дан маълум бўлишича, карта рангли қилиб ишланган ва унинг шартли белгилари бўлган: шаҳарлар кичик доирачалар билан, денгизлар яшил рангда, дарё ва сойлар оч қизил рангда, тоғлар тўқ қизил, чўллар ва қумлар сариқ, шимолдаги қорли ўлкалар оқ рангда кўрсатилган. Ҳамма номлар қизил рангда ёзилган. Картага меридиан ва параллеллар ҳам чизилган. «Жаҳонномa»да 600 та номга изоҳ берилган. Бакрон дунё картаси ва изоҳотни тузишда ўзидан олдин шу соҳаларда ҳам тадқиқот ўтказган Абу Райҳон Беруний, Носир Хисрав асарларидан фойдаланганини уқтириб ўтган.

Асаб касалига дучор бўлган бир хушрўй аёлга врач бир қанча дори-дармон берипти-да, ҳар ҳафта келиб туришини буюрипти. Бироқ у аёл келмапти. Врач унга қўнғироқ қилиб, нега бедарак бўлиб кетганининг сабабини сўрапти:

— Жиғингизга тегадиган шилқимлардан ўзингизни тортиб юринг деган эдингиз-ку! — дебди аёл.

* * *

Бир киши йўлда кетаётган машинани тўхтатиб, деди:

— Малол келмаса, Римгача манави пальтони олиб кетмайсизми?

— Албатта, олиб кетаоламан. Аммо у ерга боргач, пальтони кимга беришим керак?

— Қарши бўлмасангиз, пальтонинг ичида ўзим бўламан.

Республика об-ҳавони кузатиш маркази хабар қилади:

6-10 январь. Дастлабки кунлари республикамиз ҳудудида ёғингарчилик бўлмайди ва илиқ ҳаво ҳукм суради. Ҳарорат меъёридагича бўлади: кечалари -2+3 (жанубий вилоятларда +1+6), кундуз кунлари +10+15 даража атрофида, республикамизнинг шимолида эса кечалари 0-5 даража совуқ, кундуз кунлари +3+8 даража атрофида бўлиши кутилади.

Кейинчалик республикамизнинг барча ҳудудида вақти-вақти билан ёғингарчилик бўлади — ёғаётган ёмғир қорга айланади. Ҳаво ҳарорати пасаяди: кечалари -3-8 даража, кундуз кунлари 0-3 даража совуқ, жанубий вилоятларда +1+6 даража бўлади. Республикамиз шимолида ҳарорат кечалари -11-16 даражагача, кундуз кунлари -2-7 даража совуққача пасаяди.

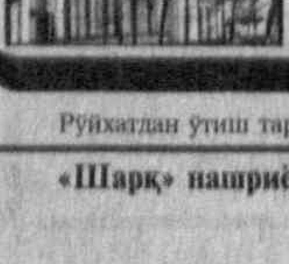

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — К. Рихсиев.
Навбатчи — Б. Остонақулов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 020. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 21.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 4 5 6